

Mei 2020

ULTREIA 102

IN DEZE ULTREIA:

- *Van de redactie*
- *Camino en corona, stand van zaken*
- *Activiteiten Genootschap?*
- *Camino in 't kort*
- *Pelgrimeren in Nederland:
Gelukkigierwijspad*
- *Albergue Grañón zoekt inspiratie*
- *Toeval?*
- *Boektip*
- *Bijzondere ontmoeting*
- *Schrijf je mee?*
- *Wat zijn jouw tips & tricks?*
- *Pelgrimsweg van Vézelay:
achtergrondinformatie*
- *Tips voor bewegen tegen corona*
- *Colofon*

Van de redactie

Voorlopig zullen we er nog mee moeten leven dat elk plan voor een pelgrimstocht buiten Nederland in de ijskast moet blijven. Het is niet anders. Uiteraard informeren we je in deze Ultreia over de laatste stand van zaken. Maar zoals we inmiddels gewend zijn: weinig is zeker.

Aan de andere kant, dat is ook iets wat past bij pelgrimeren: niet alles bij voorbaat dichttimmeren, maar vertrouwen dat 'het goed komt'. Naast berichten over het verdriet en de teleurstelling van degenen die hun camino in rook zien opgaan (en soms moeten vrezende voorgoed), lezen we – o.a. op onze facebookpagina en in andere aan camino's gewijde facebookgroepen - ook heel veel berichten waarin pelgrims herinneringen, mooie verhalen en creatieve en inspirerende ideeën delen om zo toch het 'Camino-gevoel' vast te houden en te koesteren.

Gedeelde smart is halve smart en geluk kun je vermenigvuldigen door het te delen. We hopen dat ook deze Ultreia daaraan bijdraagt.

En heb je zelf iets wat je met ons wilt delen? Doe het! Blijf juist nu artikelen insturen via ultreia@santiago.nl

Stuur je bijdrage op deze manier in:

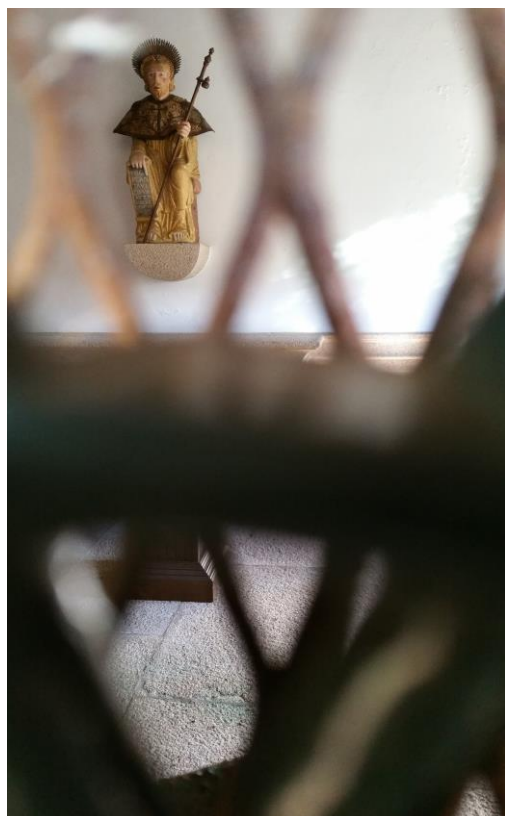
1. Platte tekst in een Word-bestand (maximaal 300 woorden).
2. Een foto zegt soms meer dan 1.000 woorden, dus die zijn ook heel erg welkom. Stuur ze apart en in Jpeg-formaat (NIET als PDF)

Veel leesplezier! Ultreia!
Namens de redactie,
Francine van den Bergh

Camino en corona, stand van zaken

Allereerst het belangrijkste: anders dan sommige media of internetsites vermelden, is er nog niets beslist over het tijdstip waarop de Spaanse grenzen weer open gaan. Het blijft dus onzeker wanneer pelgrims-tochten naar Santiago weer mogelijk zijn. De huidige stand van zaken verandert voortdurend, dus raadpleeg voor de laatste (en betrouwbare) informatie de site van het Genootschap, het RIVM, het ministerie van Volksgezondheid, welzijn en Sport en/of het ministerie van Buitenlandse Zaken. Informatie in het Spaans vind je op de site van het [Spaans Ministerie van Volksgezondheid](#).

Reizen voorlopig onmogelijk:

Sinds begin mei geldt in België, Frankrijk, Spanje en Italië een zeer beperkte bewegingsvrijheid. 'Beperkt' betekent voor ons pelgrims dat een pelgrimstocht lopen of fietsen nog niet toegestaan.

Spanje presenteerde eind april een plan om in vier fasen terug te keren naar 'het nieuwe normaal'. De eerste fase ging begin mei in en houdt in dat de Spanjaarden zelf weer zeer beperkt naar buiten mogen.

Elke volgende fase duurt in principe minstens twee weken. Een definitief besluit over die volgende fase wordt echter pas aan het eind van de vorige genomen, al naar gelang de stand van zaken op dat moment. Bovendien kan elke Spaanse regio zijn eigen besluit nemen.

Eind juni zou zo het nieuwe normaal bereikt kunnen zijn. Hoe dit eruit ziet is nog niet bekend.

Voor pelgrims betekent dit dat het tot de laatste fase sowieso niet mogelijk is te reizen tussen verschillende provincies.

Activiteiten Genootschap?

Zoals bekend zijn alle activiteiten en evenementen afgelast. Mochten de huidige coronamaatregelen versoepelen, dan kunt u op onze website terecht voor actuele informatie over de activiteiten van regio's en werkgroepen.

<https://www.santiago.nl/>

Camino in `t kort

Vandaag weer eens op pad gegaan
Rugtasje op
en stappen maar
`t Hoge pad langs onze mooie Rotte
Langs paardenbloem
en madelief
Waadde door een goudgeel koolzaadveld
En hoorde vogels in de bomen

`n bankje stond op mij te wachten
Waar ik deze gedachten pen....
...Gedachten over mijn geplande pelgrimage
Helaas
Dit jaar géén bergen, géén pittoreske dorpjes
Niet slapen in een albergue

Maar camino`s van een dag
in mijn eigen mooie land
camino in het kort
camino in coronatijd.....

Tineke van der Knaap

Pelgrimeren in Nederland: Gelukkigierwijspad

Het is alweer vijf jaar geleden dat mijn man en ik onze eerste pelgrimstocht maakten, per fiets naar Santiago. Daarna kwamen we niet meer los van het gevoel. We wilden iets doen voor het Genootschap. Inmiddels hebben we tweemaal mogen meemaken om zelf pelgrims in de Huiskamer van de Lage Landen te ontvangen, te luisteren en te helpen. Mede door al die verhalen heb ik daarna zelf mijn 'stoute' schoenen aangetrokken en ben ik begonnen met een Pelgrimage in Nederland; het Gelukkigierwijspad! Langzamerhand leerde ik te lopen en te luisteren naar wat écht belangrijk is voor mij en zo durfde ik het aan om in 2019 mijn eerste camino te lopen; van Porto naar Santiago de Compostela. In de voorbereidingstijd ontdekte ik veel wandelroutes in Nederland waarvan ik vermoed dat die nog niet erg bekend zijn. Ik verzamelde er een aantal op <http://www.gelukkigierwijspad.nl/>.

Betti Craenen-Winkels
(hier even lekker genietend op een bankje in Padron)

Bijvoorbeeld het Geertje Arendspad, een unieke pelgrimsroute waarmee je je 'thuisgevoel' onderzoekt. Tevens een prachtige opmaat voor het meerdaagse Gelukkigierwijspad. De Smedekinckpaadjes, vier korte rondwandelingen (totaal 25,4 km) vanaf Museum Smedekinck in het Gelderse Zelhem; in een prachtige omgeving al wandelend stilstaan bij wat waardevol is in het leven. Het Winkel/Struinpad dat de Waal volgt van Millingen aan de Rijn tot aan de Noordzee; in totaal 200 km door een wild en veranderlijk landschap. De waterstand en het jaargetijde bepalen de route. Die ligt niet vast; je struint tussen de rivier en de dijk. Struinen betekent 'rondsnuffelen om te zien of je iets kunt vinden'. Op het Struinpad word je ook uitgenodigd om dat figuurlijk te doen: al struinend stilstaan bij jouw leven van alledag.

Op de site vind je alle informatie over de routes en de beschikbaarheid van routeboekjes en/of GPS-routes om te downloaden.

Albergue Grañón zoekt inspiratie

Hospital de Peregrinos San Juan Bautista in Grañón benut deze lockdown voor een bijzonder initiatief. Met een vragenlijst nodigt beheerster Marina Saiz je uit herinneringen op te halen aan je camino of – als je er meerdere liep - je bijzonderste camino.

Zo wil ze enerzijds het caminogevoel levend houden en anderzijds ideeën vergaren om de camino-ervaring verder te verdiepen en ook de jeugd van La Rioja daarbij te betrekken.

Spreek dit idee je aan, gun jezelf dan het plezier van terugblikken en meedenken aan de hand van de vragenlijst op <https://docs.google.com/forms/d/1ejkh1Yn9y4nVJG2eaV4VCQeCU04ozUJbQZ7CgW2Przq>

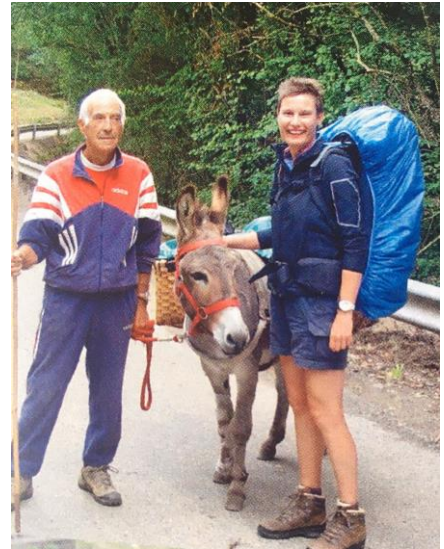

Toeval?

In september 2013 liep ik samen met mijn vader de Camino Primitivo. Toen we voor onze terugreis te voet vanuit Santiago de Compostela naar het vliegveld liepen, kwamen we bij Lavacolla een man met een ezel tegen. We maakten een praatje met de man, een Spanjaard genaamd Gregorio. Hij was, samen met zijn ezel Txuti, al zo'n 700 km onderweg. We maakten een foto.

In september 2015 liepen mijn vader en ik samen de Camino Portugués vanuit Porto. Na aankomst in Santiago de Compostela liepen we verder, eerst via Muxía naar Fisterra en weer terug naar Santiago. Onderweg van Cée naar Hospital de Logoso zijn we op zoek naar een pauzeplek in de schaduw. We komen een echtpaar tegen, groeten hen en lopen verder. Dan komen we een jongeman met een ezel tegen. Gekscherend zegt mijn vader dat hij de ezel

herkent. Ik laat de jongeman de foto zien die gemaakt is in 2013 en hij herkent direct zijn vader. Het echtpaar dat we eerder tegenkwamen, blijken zijn ouders te zijn. Hij roept ze en vertaalt het gesprek in het Spaans voor zijn ouders. De man haalt uit de tas op de ezel hetzelfde trainingsjasje dat hij in 2013 droeg. Wat een geweldige ontmoeting! Is dit toeval?

Mariëlle Wouters-Stevens
en mijn vader Jan Stevens

Boektip

In antwoord op onze oproep om tips en tricks die helpen om gedurende deze periode toch fijn bezig te zijn - met iets wat te maken heeft met de camino, en waar je blij van wordt - ontvingen we deze reactie.

Ik heb enorm genoten van het boek:

HET ZOUTPAD van Raynor Winn
Over oude wegen naar een nieuw begin.

Het is een inspirerend, openhartig en schitterend geschreven verhaal over het omgaan met verdriet, de helende kracht van de natuur en de herontdekking van de ware betekenis van het leven, als je alles bent kwijtgeraakt.

Over een tocht op het eeuwenoude South West Coast Path in Engeland, 1000 kilometer.

Met gezonde groet Anne van der Linden.

Bijzondere ontmoeting

Juli 2019 begonnen Joke, mijn echtgenote, en ik aan het Noorse St. Olavs pad in Oslo, nadat we in 2018 de Zweedse variant hadden voltooid van Sundsval (Zweden) naar Trondheim (Noorwegen).

Op de derde dag ontmoetten we twee meisjes uit Brandenburg Duitsland.

De dag erna waren we op dezelfde plaats en raakten we in gesprek met Noomi en Clara, zoals ze heetten.

Noomi vertelde ons dat zij het jaar ervoor naar Santiago was gelopen vanaf León. Dat schiep een band.

De volgende dagen waren we aan het einde van de dag steeds op dezelfde plaats en vertelde ze me dat ze naar Santiago was gelopen, omdat haar moeder dat ook had gedaan toen zij dezelfde leeftijd (18) had. Toen we daarop doorpraatten, bleek dat in 1989 geweest te zijn.

Ik zei dat ik dat heel bijzonder vond, daar toen nog sprake was van Oost- en West-Duitsland. Noomi

vertelde me later dat ze haar moeder nog eens gebeld had om het verhaal helemaal te horen.

Haar moeder bleek voor de 'Wende' toestemming te hebben gekregen om naar Santiago te gaan, omdat haar vader arts was, verplicht werkte in gevangenschappen en er daardoor 'goed' voor stond.

Toen ze met haar groepje aankwam in Santiago, rees bij

hen de vraag: 'wat doen we, teruggaan of hier blijven en asiel aanvragen?' Ze besloten terug te gaan, met als voornaamste reden dat, als zij zouden blijven, er nooit meer mensen naar Santiago zouden mogen lopen.

Kort daarna viel de muur. Een bijzondere samenloop van omstandigheden tussen Olav en Jacobus.

Een week later, bij de Dovre Fjell, scheidten onze wegen door omstandigheden; niet voordat we afspraken dat we zeker contact zouden houden. Dat gebeurde ook; met Kerstmis kregen we een e-mail van Noomi dat haar moeder was overleden ten gevolge van ALS.

We houden contact!

Schrijf je mee?

Verhalen kunnen veel emoties losmaken. Altijd, maar vooral in deze bizarre tijden, kan het heerlijk zijn om die alle ruimte te geven. Daarom laten we ons graag inspireren door onze Chileense zusterorganisatie. Die nodigt pelgrims uit mee te doen aan een schrijfactie met een verhaal van honderd woorden.

Hierna twee voorbeelden die laten zien wat een prachtige verhalen dit opleverde. Hopelijk inspireren ze ook onze lezers om hun eigen caminoverhaal op te schrijven. We kijken met spanning uit naar jullie bijdragen via ultreia@santiago.nl! (Het mogen ook best meer dan honderd woorden zijn, ons maximum is driehonderd.)

De camino, een liefdesgeschiedenis

We zijn nu een paar maanden samen, ik weduwe, hij gescheiden. Tot besluit van de camino, ontving ik deze woorden: 'Als het leven is zoals deze camino, dan wil ik mijn toekomst met je delen. Ik meende dat de camino ten einde was en voelde een diep heimwee. Nu beseft ik dat hij nog maar net is begonnen en mijn hart overslaat van blijdschap. Ik weet dat er moeilijke momenten waren, heftige voorvallen, pijnlijke kwetsuren, vermoeidheid en bij tijden uitputting. Maar ik weet ook dat de camino samen geweldig is, zoveel mensen en plaatsen om te ontdekken, dingen te leren, liederen en teksten die kracht geven. Wil je met mij blijven lopen?'

De camino is een prachtige liefdesgeschiedenis.

De camino van de tranen

Na meer dan twintig jaar wachten, kon Fernando rond zijn veertigste zijn droom vervullen. Hij had zich voorgesteld dat hij zou gaan lopen en genieten van de geschiedenis en de mystiek rondom de legendarische camino de Santiago. Hij had echter nooit kunnen bevroeden dat hij totaal geen controle zou hebben over de emoties die opwelden in de vorm van tranen. Tranen bij de eerste stap; tranen bij het zien van de Galicische wegwijzers en monumenten; tranen bij het neerknielen voor de kathedraal op de Plaza del Obradoira, voelend hoe hij één werd met de pelgrims die daar vóór hem waren aangekomen en diegenen die na hem gehoor zouden geven aan de roep van deze pelgrimage.

Wat zijn jouw tips & tricks?

Welke film, serie of boek over bijzondere wandeltochten heeft indruk op je gemaakt? Wat zijn jouw tips om je conditie te behouden? Heb jij nog bijzondere wandelpaden in Nederland ontdekt? Ben je begonnen met het opschrijven van je ervaringen op de camino? Of toch maar gekozen voor de dichtvorm? Heb je het perfecte recept voor Torte de Santiago gevonden? Etc. etc.

Nu de wegen naar Santiago niet belopen kunnen worden, is er wellicht onverwachts tijd voor andere en/of nieuwe activiteiten.

Wij zijn benieuwd naar jouw activiteiten, tips & tricks in deze, sociaal gezien misschien wat rustiger, periode. Wij lezen jouw verhaal, tips, ervaringen en ontdekkingen graag. Je kunt ze sturen naar

ultreia@santiago.nl

Pelgrimsweg van Vézelay: achtergrondinformatie

Misschien ligt de nieuwe dubbelgids (2020) voor de Pelgrimsweg van Vézelay nu al maandenlang werkloos op uw nachtkastje. Ach, hoe anders had het kunnen lopen: lente, lente... Geoffrey Chaucer (1343 - 1400) schreef het al in zijn Canterbury Tales:

*“Wanneer april met zoete regen
De droogte van maart heeft doordrenkt
En in elk adertje het sap omhoog komt
Waardoor de bloemen bloeien gaan,
Dan willen mensen op pelgrimstocht gaan.”*

Dat gaat dit jaar dus niet gebeuren, in elk geval: voorlopig niet.

Als pelgrims weten we echter dat, als het niet gaat zoals het 'moet', het maar moet zoals het gaat: aanpassen, improviseren, er op een andere manier iets moois van maken.

Vanwaar deze inleiding? Omdat we u een prachtige set met achtergrondinformatie over de Pelgrimsweg van Vézelay kunnen aanbieden. We hadden dat al eerder willen doen, maar u weet hoe het gaat: het is een plens werk en er zijn altijd andere onderwerpen die ook om aandacht vragen.

Nu hebben Klaas Mors en Wobien Doyer hun 'lockdown' o.m. benut om deze klus te klaren.

Het resultaat van al hun werk mag er zijn: een boeiend, heel afwisselend overzicht van het vele dat langs deze pelgrimsroute te ontdekken is, met meer dan 200 (!) afbeeldingen.

U kunt het overzicht downloaden als PDF, vanaf het [portaal Voie de Vézelay](#).

Daarmee kunt u toch alvast digitaal op reis, in afwachting van 'groen licht'.

Bon chemin!

Werkgroep Vézelay
Wobien Doyer, Klaas Mors, Han Lasance en Arno Cuppen

---

4. Sainte-Foy-la-Grande - Captieux

0.0 Sainte-Foy-la-Grande.

Het stratenplan van het stadje valt meteen op: het is strikt rechthoekig. Die rechthoekige structuur is, verassend genoeg, ontstaan in 1255. Na de kruistochten tegen de Katharen in Zuid-Frankrijk (1209-1244) was het Graafschap Toulouse in handen gekomen van de Franse koningen. De broer van de koning, Alphonse de Poitiers werd graaf van Toulouse. Dat graafschap werd aan de westkant begrensd door Aquitaine waarvan de Hertog Henri III van het huis Plantagenêt, tevens koning van Engeland was. Dat gaf spanningen en zowel Alphonse als Henri III probeerden hun grenzen te versterken door versterkte steden (= *bastides*) te stichten in het grensgebied.

Deze bastides werden ingericht volgens een strak stratenplan met een centraal plein met arcaden en een markthal. Bewoners werden gelokt met een gratis stukje grond, bouwmaterial en andere privileges. Ze waren dan verplicht binnen een bepaalde tijd en volgens vastgestelde regels hun huis te bouwen op het hun toegekende perceel.

Tips voor bewegen tegen corona

Mijn tips zijn vooral gericht op de Santiagofietsers, hoewel ik weet dat wandelen nog meer beleving is. Ik heb zelf mijn hele leven hardgelopen en ben later gaan wandelen. Maar nu, na 70 jaar, laten de gewrichten dit niet meer toe.

Na mijn fietstocht naar Santiago in 2013 (heen en terug), wilde ik meer mensen fietsend in beweging krijgen om ze te laten genieten en beleven. Zo ontstond de LF-Fietsclub met de site:

www.fietsclubbrabant.nl voor nog meer Brabantse fietstochten.

(En volgens mij heeft al dat bewegen als basis, en de goede verzorging in het Maastrichts Medisch Centrum, ertoe bijgedragen dat ik dit ziekenhuis na vijf dagen weer coronavrij mocht verlaten.)

TIP 1 (voor de noorderlingen): voor mijn eigen rit naar Santiago aan het Wad heb ik een route uitgewerkt die nu mooi te gebruiken is om in het hart van De Kempen te komen, in Vessem, bekend bij alle pelgrims ([Route.nl](#) nr 865419).

Ben je eenmaal daar, vraag dan naar het 'Ontdek Hier' -boekje, met zeven mooie fietsroutes door de gehele Kempenstreek. Het is te verkrijgen op meer dan 130 adressen in De Kempen; o.a. bij de Jacobusmolen of Hotel/Restaurant De Gouden Leeuw.

Alle routes staan op de site [Route.nl](#); waarvan je met route nr. 350465 makkelijk in Frankrijk kunt komen zonder heuvels.

TIP 2 Woon je in het noorden en wil je wat dichterbij huis blijven, kijk dan even via 825147 om een twintigtal fietsrondjes in Overijssel te vinden.

TIP3 (voor de wandelaars): zoek via de nummers: 1146036, 241174 of 1290297.

Dicht bij het water is het altijd leuk wandelen en fietsen. Dat geldt ook voor alle Dommelwandelen- en fietsroutes van Bree (B) tot 's-Hertogenbosch.

Ongeacht of je fietst of wandelt, blijf in elk geval in beweging, het medicijn tegen corona!

Wil van Gerwen

Glas-in-lood-raam en huiskamer Albergue Grañon

Deze foto en de grote foto bij 'Bijzondere ontmoeting' zijn gemaakt tijdens de tentoonstelling Noord-Zuid in Museum Catharijneconvent in Utrecht

Colofon

Ultreia is een uitgave van het Nederlands Genootschap van Sint Jacob. Voor meer informatie en nieuws zie de website www.santiago.nl en de [facebookpagina](#), waar je ook tips en ervaringen kunt uitwisselen met andere pelgrims.

Redactie: Francine van den Bergh en José van der Haar

Redactieadviseurs: Julie Merks en Monique Walrave

Verzending: Han Lasance

Deadline/publicatiedatum: De Ultreia verschijnt rond de 20e van iedere maand. Wij zien uw kopij graag voor de 15e tegemoet op ultreia@santiago.nl.

Aanwijzingen voor de auteur: Kopij mag maximaal 300 woorden bedragen in platte tekst (tekst zonder opmaak), bij voorkeur met een relevante foto/afbeelding (met bronvermelding) erbij. Wij gaan er van uit dat wij deze foto dan vrij mogen gebruiken.

Foto's: Voor deze Ultreia is ook gebruik gemaakt van foto's van <https://pixabay.com/>

Vertrouwenspersoon: Het Genootschap heeft een vertrouwenspersoon die u kunt benaderen voor problemen, conflicten of een vertrouwelijk gesprek. Voor nadere informatie: <https://www.santiago.nl/vertrouwenspersoon/vertrouwenspersonen>

